

Opiskeluhuollon käytännöt Lahden kaupungissa

TOP 10

VIP- verkostopäivä 7.5.2019

Eija Kinnunen & Hannele Tommo

LAHTI

1. Opiskeluhuollon suunnittelun ja arvioinnin yhtenäinen prosessi

- Oppilashuollon linjauksista vastaavat esi- ja perusopetuksen oppilashuollon ohjausryhmä, joka on perustettu jo ennen lain voimaantuloa vuonna 2010 ja toisen asteen opiskeluhuollon ohjausryhmä
- Kuntakohtaiset linjaukset on kirjattu opetussuunnitelmaan ja koulujen ja oppilaitosten yksikkökohtaisten suunnitelmien pohjaan. Erityisinä kehittämiskohteina olleet viime vuosina poissaoloihin puuttuminen, kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan vastainen työ, osallisuus ja kuulluksi tuleminen, päihteiden käyttöön puuttuminen
- Suunnitelma päivitetään nelivuositain lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman pohjalta, prosessi parhaillaan menossa
- Oppilashuollon käsikirja on osoitteessa <https://peda.net/lahti/oppilashuolto/oto>, jossa myös esitteitä eri kielillä <https://peda.net/lahti/oppilashuolto/tiedottaminen>
- Arviointi toteutuu samalla tavoin kaikilla asteilla ja arvioinnin tulokset käsitellään ohjausryhmien yhteisessä seminaarissa

<https://peda.net/lahti/oppilashuolto/kja>

2. Poissaoloihin puuttuminen

- Poissaoloihin puuttumisen ohjeistus on kuvattu pedanetin oppilashuollon käsikirjassa <https://peda.net/lahti/oppilashuolto/oto/otyo>
- Koulut tarkentavat mallia omissa oppilashuoltosuunnitelmissaan
- Koulukohtainen seuranta vähintään neljä kertaa vuodessa
- Kuntakohtaisesti seurataan kokonaan koulua käymättömien lasten määrää, joka on vaihdellut välillä 5-39 viime vuosina. Tähän haettu ratkaisuja perusopetuksen sisällä (seurannan tehostaminen, VETO-luokkamalli, JALO-jakso) ja yhteistyössä hyvinvointikuntayhtymän kanssa (monialaisen yhteistyön tiivistäminen, verkostoyhteistyön kehittäminen)

3. Mitä kuuluu?- prosessi perusopetuksessa

- Koulujen oppilashuoltotyötä suunnitellaan koulukohtaisesti siten, että kaikille luokille tehdään sähköinen kysely, joka puretaan yhdessä oppilaiden kanssa
- Kyselyn pohjalta suunnitellaan interventioita koulu- ja luokkatasoisesti
- Koko oppilashuoltoryhmä tai yksittäiset työntekijät voivat purkaa kyselyn tuloksia luokissa
- Oppilashuoltoryhmässä sovitaan toimenpiteet ja seuranta

<https://peda.net/lahti/oppilashuolto/kja>

4. Opiskeluhoitamat

- Matalan kynnyksen kohtaamispaikka, jossa oppilailla/opiskelijoilla on mahdollisuus keskustella ammattilaisten kanssa omasta hyvinvoinnistaan
- Keskustelunaiheet nousevat opiskelijoilta
- Vapaaehtoista ja vapaamuotoista toimintaa, jossa voi olla yhteistyökumppaneina esim. nuorisotyöntekijöitä, opoja, järjestöjen edustajia
- Vuoden 2018 Kunnallinen lastensuojeluteko

5. Prosessit ja ohjeistukset monialaisen asiantuntijaryhmän työskentelyn tueksi

- Opas yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon ja erityisesti monialaisen asiantuntijaryhmän kokoamiseen
- Tarkoitettu kenelle tahansa, joka kokoaa monialaisen asiantuntijaryhmän tai osallistuu neuvotteluun
- Syntynyt oppimisprosessin tuloksena, koottu ajatuksia oppilashuoltohenkilöstöltä, huoltajilta ja opettajilta oppimisprosessien aikana. Prosesseissa hyödynnetty forum-teatteria ja case-työpajoja: mukana kaikki opettajat ja oppilashuoltohenkilöstö
- Voidaan soveltaa kaikilla kouluasteilla

<https://peda.net/lahti/oppilashuolto/oto/otyo2>

6. Psykologi- ja kuraattoripalvelut-yksikkö: mahdollisuus nivelvaiheiden tiedonsiirtoon ja yhteiseen kehittämistyöhön

Lasten ja nuorten kasvun vastuualueen psykologi- ja kuraattoripalvelut-yksikköön kuuluu yhteensä 44 henkilöä tällä hetkellä. Aluetiimien kautta työ kytkeytyy alueiden hyvinvointiyöhön ja toisen asteen tiimin kautta oppilaitosten hyvinvointityöhön.

- 3,5 varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen psykologia
- Viisi esi- ja perusopetuksen vastaavaa kuraattoria
- Yhdeksän perusopetuksen koulukuraattoria
- Yksi toisen asteen vastaava kuraattori
- 11,5 perusopetuksen psykologia, josta **yksi neuropsykologi työskentelee vaativassa erityisopetuksessa myös toisella asteella**
- Seitsemän toisen asteen kuraattoria
- Viisi toisen asteen psykologia
- Yksi opiskeluhuollon palvelupäällikkö

<https://peda.net/lahti/oppilashuolto/oto/kjptjy>

Psykologi- ja kuraattoripalveluiden organisoituminen

Kaikille yhteistä: Johtotiimi, yhteiset seminaarit ja tyhy-päivät, Hannele (VET-psykologi)

Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus 15 kuraattoria, joista 5 vastaavaa 15 psykologia, joista yksi tiimivastaava ja toisen asteen kanssa yhteinen neuropsykologi	Toisen asteen koulutus 8 kuraattoria, joista yksi tiimivastaava 5 psykologia
Aluetiimit: tiimivastaavat Ammattiryhmien kokoukset, Kuukausikokoukset 6 krt/vuosi	Toisen asteen tiimi: kuukausikokoukset Ammattiryhmien kokoukset

	Psykologit	Kuraattorit	
Varhaiskasvatus ja esiopetus	1000	1000	
Perusopetus	1000	750	
Toinen aste	1300	900	

7. Painopiste yhteisöllisessä työssä

- Kuntouttavaa pienryhmätoiminta yhteistyössä opetushenkilöstön kanssa (Malti, tunnetaidot, motivaatio)
- Oppituntikonaisuudet esim. stressistä, rentoutumisesta, motivaatiosta
- Lahdessa on panostettu yhteisölliseen opiskeluhooltoon jo ennen lain velvoitetta
- Oppilashuoltohenkilöstö mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa vanhempainiltoja ja kodin ja koulun päiviä ja toisella asteella kotiväen iltoja
- Oppilaitoksissa pitkät opiskeluhoollon perinteet, tehty pitkään myös yhteisöllistä opiskeluhoolltoa siten, että koko henkilöstö ja opiskelijat mukana
- Kuraattorityötä toisella asteella ollut jo ennen kuin laki sitä edellytti

<https://peda.net/lahti/oppilashuolto/oto/otyo>

8. Osaamisen jakaminen ja yhdessä kehittäminen

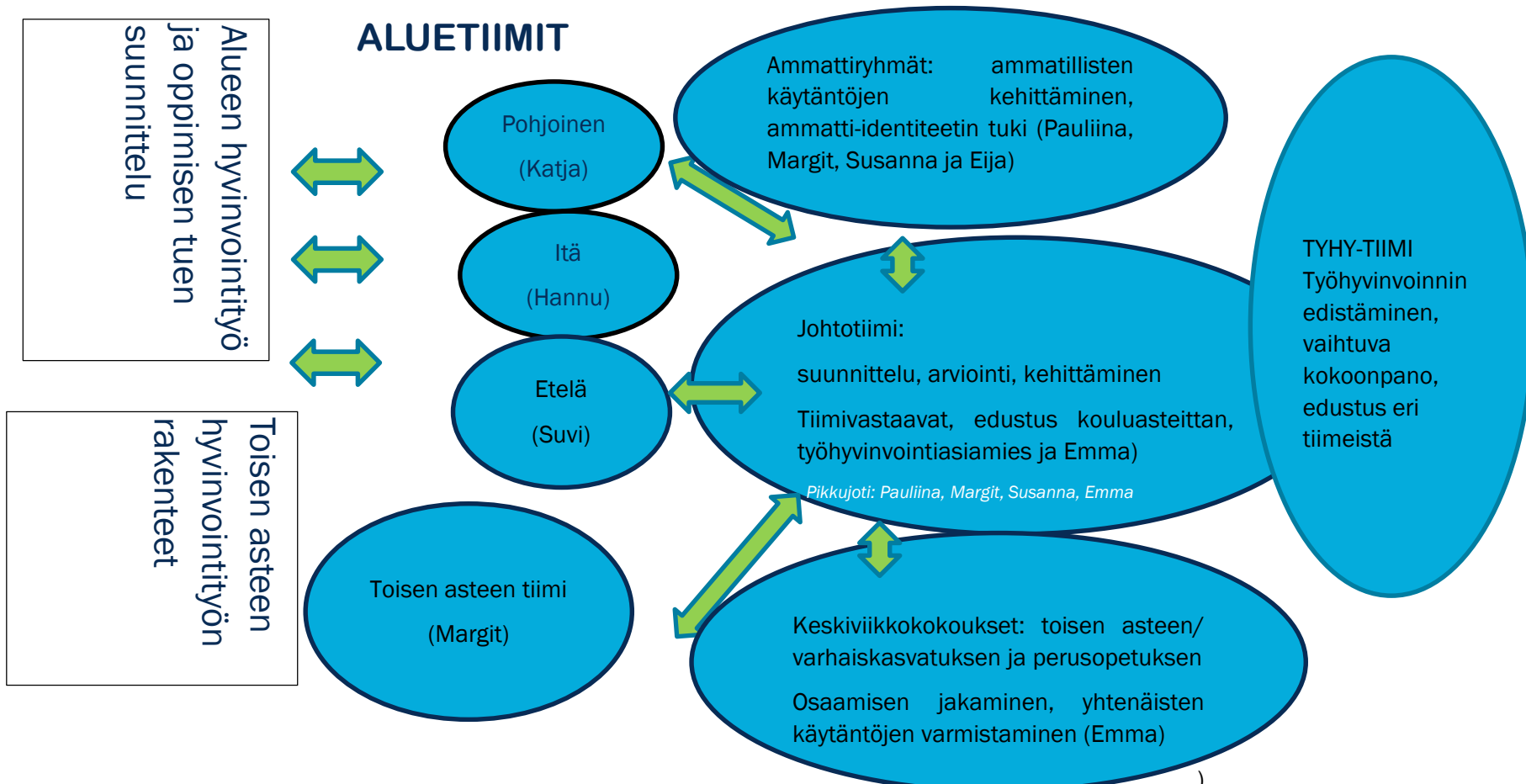
- Psykologi- ja kuraattoripalvelut-yksikössä työskentelee psykoterapeutti, joka tehnyt uraauurtavaa työtä toisen asteen psykologina ja neuropsykologina, jotka jakavat osaamista myös muille
- Konsultaatiota ja osaamisen jakamista opiskeluhuollon palveluiden sisällä ja päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa paljon ja sitä opiskeltu ja pidetty tärkeänä
- Arviointien mukaan opetushenkilöstö kokee saavansa hyvin konsultaatiota opiskeluhuollon palveluiden henkilöstöltä

<https://peda.net/lahti/oppilashuolto/oto/otyo2>

- Opiskeluhuollon kehittäminen tapahtuu itseohjautuvasti ja kokeilukulttuurin periaatetta noudattaen: alueilla havaitut tarpeet synnyttävät kokeiluja ja pilotteja, jotka sitten jalostuvat kuntatason käytännöiksi
- **Uutta: neuropsykologi mukana suunnittelemassa vaativaa erityistä tukea tarvitsevien maahanmuuttajalasten tukitoimia**

PSYKOLOGI- JA KURAATTORIPALVELUT

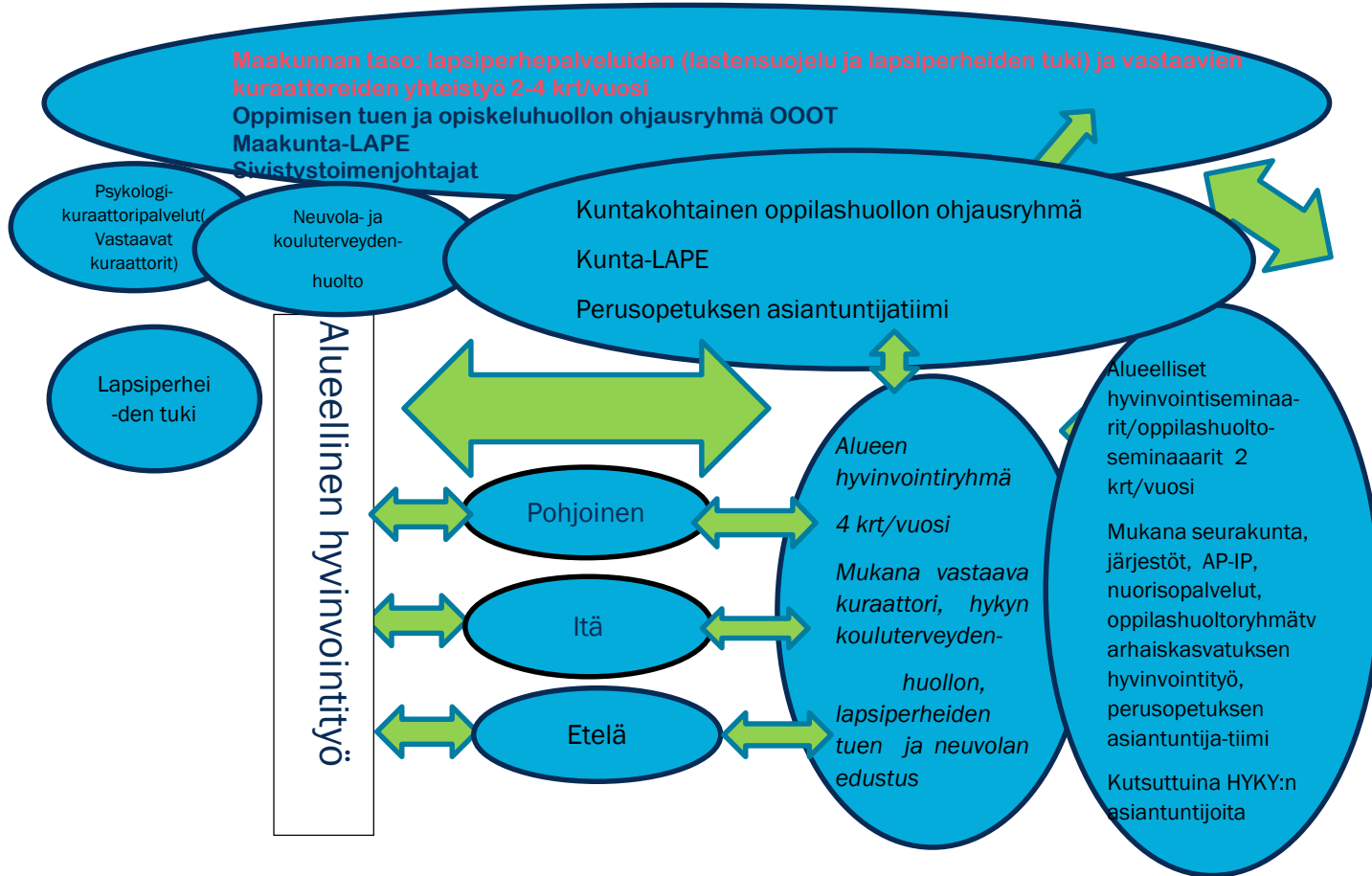

9. Yhteistyörakenteet sote-palveluiden ja järjestöjen kanssa

- Opiskeluhooltohenkilöstön tilat sijaitsevat kouluissa ja oppilaitoksissa ja mahdollistavat päivittäisen sektorirajat ylittävän yhteistyön
- Alueatasolla toimii alueellinen hyvinvointiryhmä, jossa opiskeluhoollon palveluiden edustus mukana
- Kuntatasolla lasten ja nuorten hyvinvointiryhmä ja opiskeluhoollon ohjausryhmä
- Maakunnallisesti yhtenäiset periaatteet varmistetaan maakunnallisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, maakunnallisen ohjausryhmän (OOOT) ja esimiesverkoston toiminnan kautta

Lasten ja nuorten kasvun vastuualueen ja hyvinvointikuntayhtymän yhteistyörakenteet

10. Varhaiskasvatuksen hyvinvointityö

- Lahdessa on ollut varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen psykologeja jo pitkään ja ovat mukana varhaiskasvatuksen kehittämistyössä
- Esiopetuksen kuraattorityötä kehitetty oppilashuoltolain voimaan tulosta lähtien
- Yhteistyö neuvolan kanssa tiivistä

